

Langzaam keren de buffels terug

Kolossaal doek Artis wordt in ere hersteld

ADVANKAAM

AMSTERDAM – Het schilderij *Buffels door een tijger besprongen* van de Belgische schilder Charles Verlat (1824-1890) uit de collectie van Artis wordt in oude glorie hersteld. Dankzij de restauratie zijn alle buffels weer zichtbaar.

Het doek dat deel uitmaakt van de collectie van Artis meet drie bij 4,5 meter. Het is een kolossaal schilderij. De linkerkant is licht van tint. De rechterkant is donker en bruin.

“Het hangt bij Artis in de Tijgerzaal die zijn naam dankt aan het schilderij,” vertelt restaurateur Peter Willemse. “Dat is een ontvangstaal voor recepties en partijen. Tegenwoordig mag het niet meer, maar vroeger werd daar flink gerookt. Van die dikke sigaren. Toen ik het kreeg, zat het schilderij van onder tot boven onder de nicotine- en rookaanslag. Het was helemaal bruin. Die ene buffel was nergens meer te bekennen. Die was volledig in rook opgegaan.”

Willemse lacht. En kijkt dan tevreden naar zijn werk. Al sinds december is hij in zijn restauratieatelier in Leiden nijver aan het poetsen. Langzaam maar zeker keert het ‘jachttafereel’ in zijn volle glorie terug. “Een schilderij schoonmaken is geduldig werk. Het gaat centimeter voor centimeter. Je moet met het re-toucheren en de oplosmiddelen erg voorzichtig zijn. Anders verdwijnt niet alleen de aanslag, maar ook de verf.”

Hoe komt Willemse aan deze opmerkelijke klus bij Artis? “Heel toevallig. Ik was het werken even zat (behalve restaurateur is Willemse schilder die vorig jaar nog exposeerde in de Kunsthall, red.) en wilde er een dagje tussenuit. Samen met mijn vrouw naar Artis. Lekker onderwets naar de dierentuin. Lopen we daar door het prachtige aquariumgebouw, valt mijn oog op een schilderij met een paar kabeljauwen erop. Best een aardig ding, alleen, het doek was vies en gebobeld. Zonde. Stuur Joyce, mijn vrouw, later een mailtje naar Artis met de tekst: ‘Julie zorgen goed

Peter Willemse bij het gedeeltelijk gerestaureerde doek.

FOTOGPD

voor je beesten, maar slecht voor de kunst.’ Gewoon voor de grap, helemaal niet met een bijbedoeling. Krijgt ze twee dagen later een berichtje terug: of we eens langs willen komen.”

‘Julie zorgen goed voor je beesten, maar slecht voor de kunst’

Na ‘een verhelderend gesprek’ kreeg Willemse het schilderij thuisbezorgd. “Ik heb het schoongemaakt en het zag er weer uit als nieuw. Daar waren ze heel blij mee. Ik heb verder ook niets gerekend. Resultaat was wel dat ze me vroegen

om de hele kunstcollectie eens kritisch onder de loep te nemen. Te starten met de tijger.”

Buffels door een tijger besprongen werd in 1857, net twintig jaar na de oprichting van de Amsterdamse dierentuin, aangeschaft nadat 87 leden van Natura Artis Magistra het geld voor het enorme doek op tafel hadden gelegd.

Wat is dit schilderij waard, eenmaal schoongemaakt en wel? “En gerepareerd,” voegt Willemse eraan toe, want tijdens het proces stuitte hij ook nog op een scheur van een halve meter.

“Zeker 50.000 euro. Je moet er wel de ruimte voor hebben. En van het genre houden. Want een prettig gezicht is het niet, een tijger die een buffel bij de strot grijpt.”

Café Sappho maakt plaats voor eetcafé

Van een verslaggever

AMSTERDAM – Café Sappho gaat dicht. Joanne Uijen heeft de zaak in de Vijzelstraat verkocht. Vanavond is het café voor het laatst open.

De nieuwe eigenaar zal er een eetcafé van maken. Voorlopig onder dezelfde naam, omdat de vergunning die is aangevraagd voor Koninginnedag, nog op Sappho’s naam staat.

Uijen dreef het café de laatste 3,5 jaar alleen. “Ik kreeg de exploitatie niet rond en het werd me te zwaar. Ik wilde ook eens wat anders doen.”

Elke dinsdag organiseerden Sappho en de Amsterdam Songwriters Guild (ASG) een open podium voor singer-songwriters. De ASG verhuist naar het Backstagehotel op de Leidsegracht. Ook de Lach Us Comedyclub moet voor de maandelijkse comedy avond naar een ander onderkomen zoeken.

Binnen het roze wereldje was Sappho vooral bekend van de vrouwenavonden op vrijdag en zaterdag en elke tweede zondag van maand was er café Zilver voor lesbische en biseksuele 55-plusvrouwen. Elke derde zondag was er café Oké voor mensen met een verstandelijke beperking en homoseksuele gevoelens.

Scheuren, lekkages en een weeïge urinelucht

Al sinds de jaren negentig hoopt de Tweede Montessorischool in de Lindenlaan in Amstelveen op renovatie of een nieuw gebouw. Na eerdere loze beloften van de gemeente, doet ze er nu weer één: in elk geval nieuwbouw in 2015. Tot dan zit de basisschool vast aan een gebouw dat niet voldoet.

LISANNE VAN SADELHOFF

Wie vluchtig een blik in de gangen van de school werpt, ziet het niet meteen. Maar boven de gekleurde winterjassen aan de kapstokken zitten scheuren in de muur en lekkages in het plafond. De gevoelstemperatuur in de gang lijkt in de buurt te komen van vrieskou.

In een klaslokaal op de tweede verdieping is het anders. Alleen de wandelende takken die in een kooitje met hun lange pootjes tegen het gaas klimmen, vinden de temperatuur behaaglijk. Maar de kinderen uit groep drie, vier en vijf die naar een spreekbeurt over orka’s luisteren, hebben rode wangetjes van de hitte en zuchten zo nu en dan eens diep. “Het is of bloedheet hier, of ijskoud,” zegt juffrouw Kim Rebattu. “Ik krijg er hoofdpijn van.” Door het enkele glas en de gebrekkige isolatie moet de verwarming aan. Maar omdat de cv-installatie verouderd is, is het binnen de kortste keren zo heet dat de ramen beslaan.

Ook de wc’s hebben hun beste tijd gehad. Een weeïge urinelucht verwelkomt iedere bezoeker. In een brief van ouders aan de gemeenteraad staat dat kleuters met buik-

De Tweede Montessorischool in Amstelveen wacht al jaren op nieuwbouw of renovatie.

FOTO KLAAS FOPMA

krampen thuiskomen omdat ze vanwege de stank niet naar de wc gaan. Directeur Jan van Rheenen: “De plavuizen in de wc’s zijn zo oud, de geur van urine is er gewoon in gaan zitten.” Hij laat de primitieve, witte hokjes zien. “We kunnen poetsen wat we willen, maar echt schoon wordt het niet.”

En dat geldt ook voor de rest van het gebouw. De schimmel- en vochtplekken op het plafond zijn niet meer op één hand te tellen en achter de afgebladderde verwarmingsbuisen kan geen stofdoek komen. Etensoestanden liggen er te rotten en regelmatig laten muizen – dood of levend – zich zien.

Van Rheenen werkt sinds augustus 2008 op de Tweede Montessorischool. Toen zou er al een nieuw schoolgebouw moeten staan. In de

huisvestingsplannen van de gemeente stond dat de Tweede Montessorischool met twee andere scholen en een kinderopvang in een ‘multifunctionele’ accommodatie zou komen in de Hortensialaan, aan de overkant van de Lindenlaan. Een en ander zou worden bekostigd door de verkoop van gemeentegrond. Maar de opbrengst van die verkoop viel tegen en dus werd het plan gewijzigd. Van Rheenen: “Eerst werd beloofd dat het nieuwe gebouw er in 2011 zou staan. Daarna werd het 2013 en vervolgens werd het hele plan afgeblazen.”

Binnenkort zal de gemeente de bouw van scholen met de schoolbesturen bespreken. Er staan nog zes andere scholen in Amstelveen op de lijst voor een nieuw gebouw of renovatie.

Een woordvoerder van de gemeente erkent dat heel lang weinig is gedaan aan het onderhoud van de school omdat dit niet noodzakelijk

was, gezien alle nieuwbouwplannen.

Het schoolbestuur, Amstelwijjs, heeft nu als noodoplossing besloten de lerarenkamer, de keuken, de wc’s en de bibliotheek aan te pakken. Maar eigenlijk is het gebouw gewoon niet meer geschikt. Van Rheenen: “In het montessorionderwijs horen kinderen niet op één plek te werken. Maar hier hebben we geen andere ruimtes waar kinderen zelfstandig kunnen werken.” En dus zitten twee meisjes op de gang te werken, met hun rug tegen de jassen aan de kapstok. Of ze het erg vinden hier te werken? Ze halen verlegen glimlachend hun schouders op. Ze zijn het gewend, vinden het ‘wel leuk’.

Kinderen ervaren het gelukkig anders dan volwassenen, zegt Van Rheenen. Zo gaat Daniël (6) gewoon ‘heel dicht bij de kachel staan’ als het koud is in de klas. En op de wc vindt hij het niet vies. Zijn vriendje Floris (5) is het niet met hem eens: “Het ruikt naar poep!” Dan rent hij naar buiten, de school is uit.

Het gebouw loopt langzaam leeg en de schoonmakers komen met hun dweilen op de proppen. Ze gaan aan de gang met wat misschien wel de moeilijkste klus van de dag is: schoonmaken.

Afbladderende verf bij de deuren.

FOTO DAVID VAN DAM